

Б79

3553,0

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П.ДРАГОМАНОВА

БОЛОТОВ Олег Олексійович

УДК 378.9+378. Н

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ З ОХОРОННОЇ СПРАВИ У ПРОЦЕСІ СПЕЦІАЛЬНОЇ
ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ - 2011

8846

НБ НПУ ім. М.П. Драгоманова

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Арзютов Геннадій Миколайович,
Національний педагогічний університет імені
М.П.Драгоманова, завідувач кафедри фізичного
виховання і єдиноборств.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Пліско Валерій Іванович,
Національна академія внутрішніх
справ України, кафедра вогневої
та спеціальної фізичної підготовки, професор;

кандидат педагогічних наук, доцент
Новицький Юрій Володимирович
Національний технічний університет України
"Київській політехнічний інститут", завідувач
кафедри спортивного удосконалення.

Захист відбудеться "4", жовтня 2011 року о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.01 в Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий "2" вересня 2011 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

В.Д. Сиротюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У 2011 році Україна святкує 20 річний ювілей своєї незалежності. В 1991 році країна здобула незалежний напрям свого розвитку. Цей шлях потребував створення нового класу – класу підприємців, які повинні були створити робочі місця для більшої частини працездатного населення України. Новий клас підприємців поставив перед суспільством головне завдання – особистий захист підприємців та захист їхнього майна. В зв'язку з вимогами нового класу терміново по всій країні створювалися фірми по охороні особистого капіталу, його майна та самих підприємців. Оскільки існуюча система державної охорони Міністерства внутрішніх справ України спроможна була обслуговувати тільки державні установи, державне майно та, частково, банківську систему. У фахівців міністерства оборони України, спеціалістів зі служби безпеки України є свої особисті завдання у суспільстві і до охорони новоствореного класу вони не мають жодного відношення.

За минулі 20 років по проблемі формування готовності фахівців до дій в екстремальних ситуаціях було створено ряд досліджень (Г.Г. Лашина 1991; З.С. Левчук 1992; С.Ф. Петрушкин 1992; В.І. Плиско 1993). Діяльність фахівців міністерства внутрішніх справ завжди висувала високі вимоги до їхніх особистих якостей і професійної майстерності (В.І.Плиско 1993). Удосконалення процесу їх формування набуває в сучасних умовах особливе значення. Формування в майбутніх фахівців міністерства внутрішніх справ готовності до дій в екстремальній ситуації - один з ефективних шляхів такого удосконалення, створеного в останні роки спільною професійною педагогікою та психологією.

До теперішнього часу багато керівників підрозділів фірм, виконуючих охоронну діяльність, не мають педагогіко-психологічної освіти, що заважає їм плідно працювати з кадрами охоронців. До речі, багато працівників служби безпеки України, які працюють у системі охорони Президента України, отримують вищу освіту в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, хоча у них є свої вищі учбові заклади.

Тому, в зв'язку з нагальною потребою підготовки керівників підрозділів охоронних фірм, які мали б вищу педагогічну освіту, в 2004 році виникла ідея розпочати в педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова цілеспрямовану підготовку фахівців з охоронної справи на базі підготовки вчителів фізичного виховання (фахівців з олімпійського та професійного спорту).

На наш погляд, сучасна концепція підготовки фахівців (бакалаврів) з охоронної справи для керівного складу недержавних охоронних фірм середнього та малого бізнесу має мати університетський напрям підготовки з включенням спеціальних розділів підготовки особового складу міністерства внутрішніх справ, та спеціалістів зі служби безпеки України. Для рівня підготовки магістр (за кошти фізичних та юридичних осіб) зацікавлює перспектива отримання свідоцтва Інтерполу, яке дає право отримати роботу в міжнародних правозахисних органах (пропозиція фахівців СБУ).

У системі підготовки у вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ та Служби Безпеки України і Росії питання підвищення

готовності працівників, зокрема, у процесі бойової, спеціальної фізичної підготовки розглядали у своїх роботах: Авдеев В.В., 1988; Поярков С.Ю., 1997; Серєда Н.А., 1992; Слепцов В.В., 1996; Ческидов Н.В., 1997; Шалаєв В.М., 2003; Загорко І.П., 2000-210; Плиско В.І., 1989-2010 та ін.

Однак, для фахівців недержавних фірм з охоронної справи спеціальних досліджень не проводилося, у результаті чого багато питань теорії і практики залишилися невиявленими або нереалізованими.

Ця проблема тим більше стає значимою і для Міністерства освіти, науки, молоді та спорту України на початку підготовки фахівців з охоронної діяльності в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова (І. Агапов 1996; О.О. Болотов 2009).

Найважливішими результатами досліджень останніх років, виконані психологами і педагогами в системі силових відомств стали виявлення ролі професійно-психологічної підготовленості в структурі професійної майстерності співробітників, уточнення її структури й змісту та практичної апробації способів формування у рамках функціональної підпорядкованості. На основі цих досліджень можна значно поліпшити професійну майстерність особового складу силових відомств у цілому. Результати досліджень заслуговують використання, насамперед, у навчальних закладах і навчальних підрозділах силових відомств. За сучасних умов професійна готовність співробітника силових відомств є не просто бажаним додатком до його професіоналізму, а стає обов'язковою його частиною (І.П.Загорко 2001; В.П.Корж 2000; В.Н. Костенко 1990).

Встановлено, що основними завданнями та змістом готовності діяти в силових відомствах є удосконалення і підтримка професійно-психологічних умінь - умінь враховувати психологічні аспекти при виконанні професійних дій (С.В. Винославская 1986; Л. В.Григоренко 1991; Л.Ф. Губарева 1994).

Ці психолого-педагогічні уміння цілком відносяться і до вимог, які виступають при створенні змісту професійного профілю фахівця охоронної справи недержавної форми власності.

До найважливіших з них належать уміння враховувати і створювати психологічні умови для ефективного вирішення оперативно-службових завдань (аналітико-психологічні вміння); уміння професійно користуватися основними засобами (техніко-психологічні вміння); уміння користуватися тактичними і психологічними прийомами (тактико-психологічні вміння); професійно розвинені якості: професійна спостережливість, пам'ять, мислення, психологічна спостережливість тощо. Відсутність або недостатній розвиток цих якостей стримує оволодіння професійними навичками й уміннями, погіршує точність їхніх дій, перетворює навіть технічно навченого фахівця на посереднього виконавця (І. Агапов 1996; О.О. Болотов 2009).

Формуванню готовності до діяльності в екстремальних умовах приділяється увага і у фахівців силових структур інших країн. У поліцейських школах в курсі навчання включено вивчення науки про поведінку людини, оскільки офіцер повинен добре уявляти мотиви, наміри і можливі реакції того з ким він зіштовхнувся під час служби. У Франції початкова підготовка кадрів здійснюється у поліцейських школах, де слухачі навчаються в умовах максимально наближених

до реальних ситуацій (Л. В. Григоренко 1991).

Основними напрямками формування готовності до екстремальної діяльності студентів НПУ імені М.П. Драгоманова виступають: формування її в ході викладання спеціального курсу, а так само в процесі викладання різних навчальних дисциплін, у тому числі і спеціальної фізичної підготовки (А.Ф. Попова 1989).

У програмі зі спеціальної фізичної підготовки для вищих навчальних закладів МВС, основна мета сформульована так: “Фізична підготовка спрямована на зміцнення здоров'я, формування і навчання професійним руховим навичкам, умінням, виховання морально-вольових якостей особистості, спроможності використовувати і впроваджувати отримані знання в практику подальшої професійної діяльності” (В.І. Плиско 1993). Можна дійти висновку, що ідеї професіоналізації фізичної підготовки курсантів міцно ввійшли в теорію і практику фізичної підготовки у цих вузах і є безперечно перспективними. Існує певне розуміння того, що формування готовності до діяльності в екстремальних умовах, в ході занять з фізичної підготовки може розглядатися в якості засобу професіоналізації, що вона покликана розвивати у слухачів не тільки компоненти готовності, але й інші важливі для майбутньої професійної діяльності особистісні якості (особливості).

Однак, ні в доступних нам наукових працях, ні в практиці проведення занять в недержавних охоронних фірмах нами не виявлено даних про цілеспрямоване формування таких важливих компонентів готовності до охоронної діяльності, як професійно-психологічні уміння і професійно-психологічні якості. Є також розбіжності між розумінням завдань і змісту професійно-психологічної підготовки і тих можливостей, що виявлені та використані при проведенні занять з фізичної підготовки. Ці питання потребують подальших досліджень (О.І.Мороз 1985).

Протиріччя, які були виявлені при теоретичному аналізі наукових досліджень свідчить, що проблема підготовки фахівців з недержавної охоронної діяльності як у теоретичному, так і в практичному аспектах, досліджена фрагментарно, зокрема, ґрунтовно не досліджені зміст, форми, методи та організаційно-педагогічні умови спеціальної фізичної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах до роботи в системі охорони.

Крім того, установи державної служби охорони мають юридично чітко визначені свої повноваження та обов'язки, в рамках котрих вони і працюють.

Для комерційних фірм, виконуючих охоронні функції у суспільстві, до теперішнього часу нема єдиного підходу у виборі засобів та методів для виконання охоронної діяльності, власні програми підготовки охоронників мають обмежену наповненість навчальних програм (О.О. Болотов 2008). Та взагалі вони не мають юридичної підстави для затримання правопорушника у повному обсязі, для використання бойової зброї не мають юридичного дозволу. Для використання зброї з гумовими кулями треба отримати дозвіл в органах МВС України. Комерційна охорона не має дозволу на використання технічних засобів: спостереження, прослуховування та ін.

Всі ці обмеження доводять, що створення умов для якісного виконання

обов'язків охоронця у комерційних фірмах охорони є значною проблемою, яку треба вирішувати.

В зв'язку з цим удосконалення концепції підготовки фахівців для комерційних фірм, виконуючих охоронні функції у суспільстві, має актуальність і потребує свого вирішення. Одне із протиріч, яке одразу видно у протистоянні охоронця та правопорушника - повне всездозвілля, яке має правопорушник у виборі засобів та методів нападу та обмежений склад засобів та методів для використання охоронцем своїх функціональних обов'язків, тобто неадекватність до дій правопорушника. Це є одним із моментів, що спонукало нас у виборі спеціальної фізичної підготовки - як одного із впливових факторів підвищення ефективності праці охоронця комерційної структури.

Актуальність, фрагментарність та виявлені протиріччя, а також потреба суспільства в наявності висококваліфікованих фахівців з охоронної справи обумовили вибір теми дослідження: **“Формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки”**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження відповідає тематичному плану науково-дослідної роботи Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова МОНМС України з наукового напрямку “Зміст освіти, форми, методи і засоби підготовки вчителів” (протокол № 5 від 27 січня 2004 р.). Тема дисертації затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 13 від 19.06.2008 р.), та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук України (протокол № 9 від 25 листопада 2008 р.).

Мета дослідження – розробити концепцію професійної підготовленості майбутніх фахівців з охоронної справи на основі занять зі спеціальної фізичної підготовки.

Відповідно до мети визначені такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати зміст професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки у педагогічній, спеціальній літературі та інших доступних джерелах.
2. Розкрити й обґрунтувати сутність та структуру професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки.
3. Визначити критерії, показники та рівні сформованості професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки
4. Обґрунтувати та апробувати модель професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки.
5. Розробити навчально-методичний комплекс зі спеціальності “Охоронна справа за ОКР “бакалавр”.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка фахівців з охоронної справи у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова.

Предмет дослідження – зміст, форми і методи формування професійної готовності студентів на заняттях спеціальної фізичною підготовкою в процесі

підготовки фахівців зі спеціалізації “Охоронна справа”.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і реалізації завдань були використані такі методи:

- експериментальні: констатувальний та формувальний етапи педагогічного експерименту для перевірки ефективності запропонованих положень професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки;
- праксиметричні методи - для вимірювання рівня професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки з використанням методу експертних оцінок;
- діагностичні - для отримання оперативної інформації та здійснення зворотного зв'язку через анкетне опитування, бесіди, тестування, спостереження;
- порівняльний метод дозволив уточнити завдання і зміст модернізації навчального процесу, зокрема, з дисциплін спеціалізації "Охоронна справа", норм культури та моралі у ставленні людини до людини, навколишнього світу;
- порівняльний аналіз результатів попереднього й підсумкового контролю з застосуванням методів математичної статистики для визначення ефективності запропонованих педагогічних висновків щодо вдосконалення готовності студентів до охоронної справи.

Наукова новизна й теоретичне значення дослідження полягає в тому, що *вперше*: розроблена й апробована експериментальна модель професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки, яка містить зміст, форми і методи формування професійної готовності до недержавної охоронної діяльності студентів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова МОНМС України; *уточнені* критерії, показники професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки щодо конкретного студента; *подальшого розвитку набув* розроблений підхід до визначення індивідуальних рівнів розвитку сформованості окремих компонентів професійної готовності у процесі професійного навчання, а також готовності в цілому.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці навчального плану поетапного навчального процесу спеціальності “Охоронна справа” у розділі “спеціальна фізична підготовка фахівців з охоронної справи” впродовж 1-2 курсів навчання у вищому навчальному закладі. Розроблена навчальна програма для планування навчального процесу спеціальності “Охоронна справа” у розділі “спеціальна фізична підготовка фахівців з охоронної справи” впродовж 1-2 курсів навчання у вищому навчальному закладі. Розроблені курси лекцій “Тактика загальної охорони”, “Охорона VIP персон”. Розроблені і викладаються практичні курси джиуджицу, рукопашного бою.

Розроблені матеріали можуть бути використані викладачами вищих навчальних закладів для підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців з охоронної справи.

Апробація результатів дослідження. Основні пропозиції та теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлені і обговорені на: *Міжнародних науково-практичних конференціях*: “Сучасні тенденції та перспективи розвитку

фізичного виховання, здоров'я і професійно-педагогічної підготовки різних верст населення" (Київ, 2009), "Актуальні проблеми фізичного виховання та спорту на сучасному етапі" (Чернігів, 2009), "Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійно-педагогічної підготовки різних верст населення" (Київ, 2010), "Актуальні проблеми сучасної біомеханіки фізичного виховання та спорту" (Чернігів, 2010), "Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійно-педагогічної підготовки різних верст населення" (Київ, 2011); *Всеукраїнських науково-практичних конференцій*: "Фізична культура, спорт і здоров'я" (Харків, 2008), "100 років спорту на Поділлі: історичні витоки, сучасний стан та перспективи" (Кам'янець - Подільський, 2009), "Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти" (Кам'янець - Подільський, 2010). Результати дослідження доповідалися на щорічній науково-методичній конференції Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова МОНМС України, засіданнях кафедри фізичного виховання і єдиноборств, міжкафедральних нарадах і методичних семінарах Інституту фізичного виховання та спорту Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова МОНМС України.

Публікації. Основні теоретичні положення й висновки дисертаційного дослідження викладені в 10 публікаціях, 7 фахових, 6 одноосібних.

Особистий внесок здобувача у статті "Готовність студентів міністерства освіти та науки України у процесі фізичної підготовки як педагогічна проблема" (Болотов О.О., Г.М. Арзютов) автору належить аналіз наукової літератури, визначенні напрямків експериментального дослідження.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (234 найменування) і додатків. Загальний обсяг дисертації – 218 сторінок (основна частина -176 сторінок). Робота містить 16 таблиць, 21 рис. і 2 формули.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У першому розділі "Стан проблеми формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи" проаналізовані питання формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до роботи в охоронній справі у педагогічній теорії і практиці, визначені сутність і структура готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту; розкритий сучасний стан підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах до роботи в охоронній діяльності.

Аналіз наукової літератури свідчить, що поняття "готовність" розглядається як умова успішного виконання діяльності та виборча прогноуюча активність, що налаштовує організм особистості на майбутню діяльність (Г.В. Бесарабчук, 2007); цілеспрямований прояв особистості, що включає її переконання, погляди, ставлення, мотиви, почуття, вольові та інтелектуальні якості, знання, навички, уміння (С.Д. Максименко, Т.Д. Щербан); результат професійного навчання і виховання та підсумок не тільки професійного розвитку, а й соціальної зрілості особистості (К.К. Платонов).

У процесі дослідження визначені структурні компоненти готовності студентів до роботи в охоронній діяльності: *мотиваційний* компонент передбачає формування позитивної мотивації щодо роботи в охоронній діяльності; *оціночно-ціннісний* компонент передбачає наявність отриманої цілісної професійно спрямованої системи теоретичних знань, спеціальних умінь та практичних навичок з охоронної діяльності; *емоційно-вольовий* компонент відображає формування творчих, самостійних умінь і навичок студентів професійно здійснювати охоронну діяльність, як фахівця охоронної справи.

Зарубіжний досвід підготовки працівників правоохоронних структур (В.Н. Гузарь, І.Н. Пистол, А.А. Федоров, 1994) та теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив висвітлити проблему формування у майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту готовності до виконання професійних обов'язків.

На основі теоретичного аналізу і власного досвіду ми встановили чотири компонента, які формують готовність майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах до роботи в охоронних фірмах: фізичний компонент, мотиваційний компонент, оціночно-ціннісний компонент, емоційно-вольовий компонент. В цілому вони складають загальну оцінку професійної готовності студента до професійної діяльності в охоронних підприємствах.

Таким чином, результати теоретичного дослідження проблеми, приведеного в розділі I, дозволили визначити основний шлях в удосконаленні технології процесу формування готовності майбутніх фахівців ОС - правозахисників до здійснення однієї з найважливіших задач своєї юридичної професії - охоронної діяльності; сформулювати принципи його організації, покликані підвищувати ефективність цього процесу; установити ланки професійно-юридичної підготовки, що об'єктивно забезпечать можливість реалізації наміченого шляху й ознак в умовах існуючої структури й змісту навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

Оцінці правомірності і доцільності сформульованих нами на теоретичному рівні припущень потребували підтвердження їх емпіричними даними. Досягненню цієї мети служили матеріали дослідно-експериментальної роботи, опис якої приведено в дисертації.

У другому розділі “**Формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту НПУ імені М.П. Драгоманова до роботи в галузі охоронної діяльності**” висвітлюються наступні питання, пов’язані з розкриттям підбору та обґрунтуванню досліджуваного контингенту, приводиться методика проведення дослідження. Мова йде про характеристику критеріїв окремих психологічних компонентів та методи тестування фізичного компонента професійної готовності майбутніх співробітників охоронних підприємств і на базі цього створити модель професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки (рис.1).

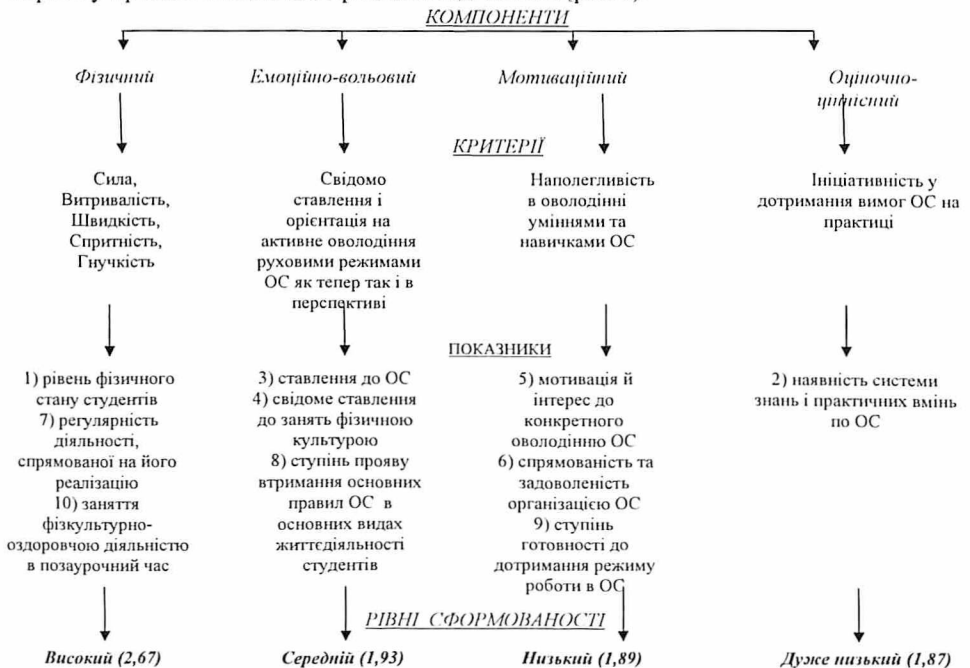

Рис.1. Рівні сформованості компонентів професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки після завершення констатувального етапу педагогічного експерименту

У констатувальному експерименті комплексне вивчення професійної готовності вимагало дослідження як психологічних, так і фізичних компонентів професійної готовності.

Так було визначено, що самий низькій та самий високій рівні сформованості мають оціночно-ціннісний та фізичний компоненти 1,87 та 2,67 відповідно. Емоційно-вольовою та мотиваційний мають середній та низький рівень сформованості 1,93 та 1,89 відповідно. У констатувальному етапі педагогічного експерименту на основі комплексного дослідження професійної готовності ми розкрили сутність та зміст компонентів та показників готовності фахівців охоронних структур до професійної діяльності, принципи підвищення ефективності процесу формування готовності фахівців охоронних структур до професійної діяльності. Показали роль та значимість фізичної підготовки як компонента професійної готовності фахівців охоронних структур.

На основі визначення понять сутності змісту, компонентів та критеріїв готовності майбутніх фахівців охоронної справи до виконання своїх професійних обов'язків була показана сформованість рівнів компонентів готовності студентів після завершення констатувального експерименту.

Аналіз результатів констатувальної частини педагогічного експерименту виявив низький рівень професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки, підтвердив актуальність і доцільність розробки обраної теми дослідження "Формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки".

Зміст, форми і методи планування підготовки майбутніх фахівців охоронної справи увійшли у програму підготовки фахівців охоронної справи зі ОКР "бакалавр".

До змісту відносяться: "Тактика загальної охорони", "Охорона VIP персони", "Охорона на транспорті", "Джуджизу".

До форми відносяться: лекції, практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота, консультації, змагання.

До методів відносяться: словесний, наочний, практичних вправ, цілісний, по частках, ділові ігри, круглий стіл, комп'ютерні ігри.

Для вирішення основних завдань роботи була розроблений тематичний план фізичної підготовки студентів I і II курсів спеціальності "Охоронна справа" НПУ імені М.П. Драгоманова (таб.1).

Таблиця 1

Тематичний план практичних занять з фізичної підготовки студентів контрольної і експериментальних груп (КГ – n = 28; 1 ЕГ – n = 14; 2 ЕГ – n = 14)

	Найменування тем	I курс			II курс		
		К.г.	I Е.г.	II Е.г.	К.Г.	I Е.г.	II Е.г.
Осінь-зимовий семестр							
1	Загальнорозвиваючі вправи	6	3	8	6	4	6
2	Легка атлетика		2	8	2	2	6
3	Спеціально-підготовчі вправи:						
	а) єдиноборства	4	5	10	2	4	8
	б) рухово-координаційні		3	8		3	8
	в) психомоторні		3	6		3	6

4	Техніка кидків, утримань, больових прийомів, задушливих	10	6	12	14	8	12
5	Удари і захист від ударів	10	8	8	6	6	14
	Всього за семестр:	30	30	60	30	30	60
Весінньо-літній семестр							
1	Загальнорозвиваючі вправи	6	5	6	4	4	6
2	Спеціально-підготовчі вправи						
	а) єдиноборства	6	6	10	4	4	8
	б) рухово-координаційні		4	8		2	6
	в) психомоторні		4	6		2	6
3	Удари і захист від ударів	8	4	16	6	8	8
4	Способи затримання і супроводу	6	4	8	2	2	4
5	Звільнення від захоплень і обхватів	6	6	10	4	2	6
6	Захист від вогнепальної зброї і спроби обеззброїти та затримати супротивника				4	2	4
7	Способи зовнішнього огляду, зв'язування				2	2	2
8	Допомога і взаємодопомога				2	2	6
9	Засоби індивідуального захисту і активної оборони				2	2	6
10	Комбінування больових прийомів, задушливих і тактика рукопашного бою				4	2	8
11	Легка атлетика	4	3	8	2	2	4
12	Гімнастика	2	2	6	2	2	4
13	Спортивні ігри	2	2	2	2	2	2
	Всього за семестр	40	40	80	40	40	80
	Всього за навчальний рік	70	70	140	70	70	140

Нами була розроблена система організації спеціальної фізичної підготовки (таб.2).

Таблиця 2

Система організації спеціальної фізичної підготовки студентів

М Е Т А	
- зміцнення здоров'я;- досягнення високого рівня рухових і технічних можливостей.	
З А В Д А Н Н Я	
- підвищити функціональні можливості організму;- удосконалити уміння ефективно використовувати досягнутий рівень підготовленості;- підвищити руховий і психомоторний потенціал;- підвищити рівень технічної підготовленості і надійності використання прийомів фізичної дії в різних ситуаціях.	
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ	
Дидактичні	Спортивної підготовки
- свідомості і активності;- доступності; - систематичності;- міцності;- наочності.	- безперервність процесу підготовки;- варіативність і хвилюподібність навантажень;- цикличність процесу підготовки;- єдність взаємозв'язку структури професійної діяльності і структури підготовленості;- поступовість збільшення навантаження.
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ	
Види підготовки	Засоби підготовки
- загальнофізична;- допоміжна;- спеціальна фізична.	- загальнопідготовчі;- допоміжні (напівспеціальні);- рухово-координаційні і психомоторні;- спеціально-

<i>підготовчі;- що підводять;- спеціальні.</i>	
МЕТОДИ І ФОРМИ ЗАНЯТЬ	
Методи	Форми
Навчання: - словесний;- наочний;- практичних вправ;- цілісний;- по частках Тренувальних занять: - рівномірний;- повторний;- інтервальний;- змінний;- круговий.	Урочна: - навчальна;- навчально-тренувальна;- тренувальна;- контрольна. Форми організації занять: - фронтальна;- групова;- індивідуальна;- комплексно-паралельна;- зв'язано-послідовна.
КОНТРОЛЬ	
<i>- оперативний; - поточний; - поетапний; - підсумковий.</i>	

Розподіл навантажень на заняттях по фізичній підготовці в експериментальних групах, особливо це стосується другого року експерименту, здійснювалося по сполучено-послідовній формі (рис. 2).

Рис.2. Розподіл занять з цільової спрямованості та інтенсивності навантажень

Структурна модель формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах до роботи в охоронних підприємствах являє собою комплексну систему взаємопов'язаних елементів (змісту, форм, методів), що при створенні організаційно-педагогічних умов забезпечують досягнення головної мети процесу професійної підготовки відповідно до соціального замовлення, а саме: готовності майбутніх фахівців до роботи в охоронних підприємствах (рис. 3).

Розділ завершується оцінкою результатів комплексного дослідження рівня професійної готовності майбутніх фахівців охоронної справи наприкінці формувального експерименту. Комплексне дослідження професійної готовності студентів проводилося з урахуванням індивідуальних показників розвитку окремих компонентів психологічної та фізичної готовності. З цією метою нами був проведений індивідуалізований аналіз рівня їх розвитку, що дозволило визначити рівень професійної готовності кожного зі студентів з урахуванням рівня розвитку кожного з компонентів.

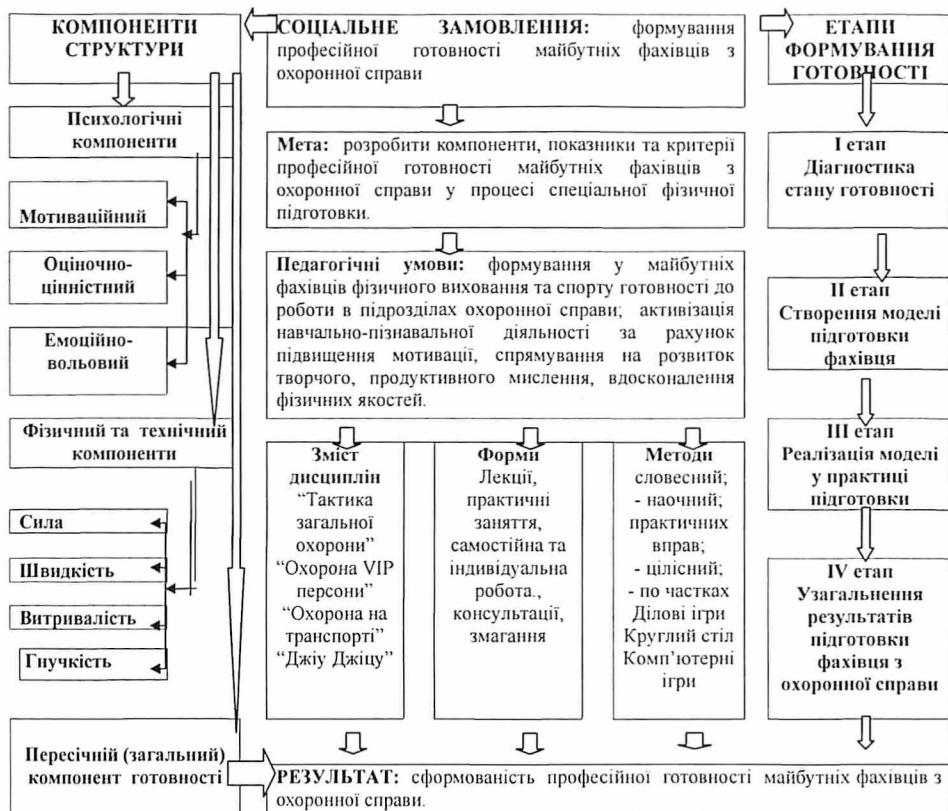

Рис.3. Структурна модель формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки

Порівнюючи модель професійної готовності експериментальної групи до початку формувального експерименту (А) з моделлю професійної готовності експериментальної групи після завершення експерименту (Б), відзначається вірогідне ($p < 0,05$) покращення оцінок всіх компонентів професійної готовності (рис. 4).

Найбільша позитивна динаміка у експериментальній групі спостерігається оцінкою мотиваційного, емоційно-вольового та оціночно-ціннісного компонентів, які зросли на 0,57, 0,55 та 0,35 балів. За оцінками інших компонентів позитивна динаміка фізичного компонента незначна та складає 0,12 (рівень вірогідності $p > 0,05$, що є невірогідним). Пересічна оцінка професійної готовності після закінчення формуючого експерименту в експериментальній групі склала 2,49 бала.

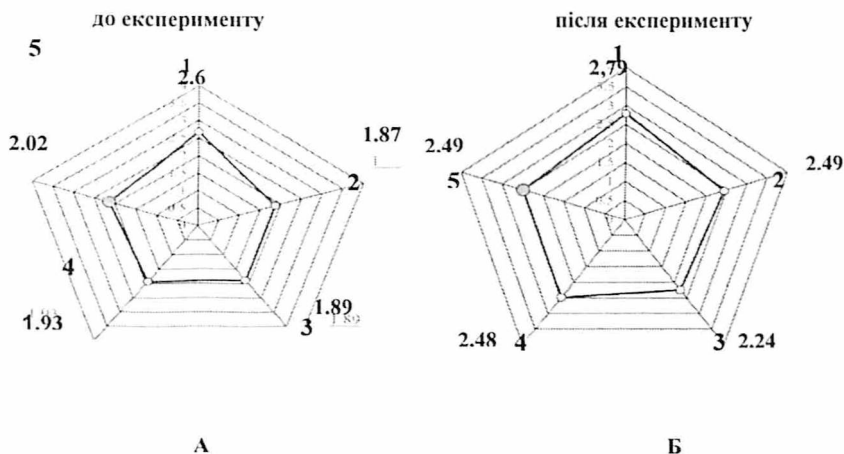

Рис. 4. Модель професійної готовності експериментальної групи до початку (А) та після завершення (Б) формувального експерименту,

де: 1- фізичний компонент; 2 - оціночно-ціннісний компонент; 3 - мотиваційний компонент; 4 - емоційно-вольовий компонент; 5 - загальна оцінка професійної готовності

Аналіз даних таблиці 3 показує значні позитивні зміни показників наприкінці формувального експерименту.

Таблиця 3

Співвідношення моделей професійної готовності до (Д) та після (П) формувального експерименту А (експериментальна група), Б (контрольна група)

Експериментальна група										Контрольна група									
1		2		3		4		5		1		2		3		4		5	
Д	П	Д	П	Д	П	Д	П	Д	П	Д	П	Д	П	Д	П	Д	П	Д	П
2,67	2,79	1,89	2,24	1,87	2,44	1,93	2,48	2,09	2,49	2,67	2,74	1,89	2,00	1,87	2,04	1,93	2,17	2,09	2,24

де: 1- фізичний компонент; 2 - оціночно-ціннісний компонент; 3 - мотиваційний компонент; 4 - емоційно-вольовий компонент; 5 - загальна оцінка професійної готовності

У третьому розділі **”Методичні аспекти планування занять зі спеціальної фізичної підготовки для спеціальності “охоронна справа”** висвітлена методологія даного питання: представлені принципи планування навчального процесу зі спеціальної фізичної підготовки на спеціальності “охоронна справа”, структура навчального процесу зі спеціальної фізичної підготовки, розроблена індивідуалізація навчального процесу зі спеціальної фізичної підготовки з урахуванням фізичного розвитку, ступені сформованості психологічних компонентів для підвищення професійної готовності, що в кінцевому результаті визначає ефективність охоронної діяльності.

У зв'язку з вище викладеним в даному розділі роботи розроблено дві експериментальні програми фізичної підготовки студентів молодших курсів.

Контрольна група I і II курсу займалася по загальноприйнятому тематичному плану. У першій експериментальній групі I і II курсу об'єм занять відповідав учбовому плану і дорівнював 70 годинам.

У другій експериментальній групі окрім обов'язкових 70 годин в програму занять було включено 70 годин факультативних занять, як на I курсі, так і на II. Таким чином, друга експериментальна група займалася по 4 години в тиждень під керівництвом викладача. Тематика пропонованого матеріалу за програмою спеціальної фізичної підготовки (джиуджитсу, прийоми рукопашного бою), як в контрольній, так і в експериментальній групах відповідала навчальному плану (табл.1).

Дослідження студентів, що тренуються в прикладних видах спорту показали, що широке використання загальнофізичних і допоміжних (напівспеціальних) вправ дозволяють досягти високого рівня фізичної і функціональної підготовленості. Виходячи з викладеного, при розробці експериментальних програм фізичної підготовки студентів на академічних заняттях були враховані ці дані. Так, в спільних експериментальних групах впродовж всього експерименту (два навчальні роки) передбачалося включення додаткових вправ рухово-координаційної і психомоторної спрямованості (таб. 2).

Рухово-координаційні вправи були направлені на освоення складно-координаційних рухових дій, на орієнтування в просторі, розвиток вестибулярної стійкості, точності виконання ударних, захисних дій після перекидів, обертань, на тлі втоми. Психомоторні вправи передбачали розвиток здатності диференціювати тимчасові, просторові, динамічні характеристики рухової дії, до концентрації і перемикання уваги, швидке сприйняття змінної ситуації. Окрім цього для розвитку вказаних якостей в більшому об'ємі використовували спеціально-підготовчі вправи з різних видів єдиноборства (рис.5).

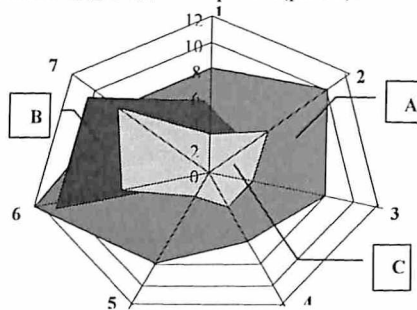

Рис. 5. Особливості розподілу основних засобів фізичної підготовки студентів контрольної та експериментальних груп в осінньо-зимовий семестр, де: 1 – загально розвиваючі вправи; 2 – єдиноборства; 3 – рухово-координаційні; 4 – психомоторні; 5 – легка атлетика; 6 – кидки, утримання, больові прийоми; 7- удари, захист від ударів; А – 1 курс 2ЕГ; В – 1 курс КГ; С – 1 курс 1ЕГ.

Аналіз використовуваних засобів спільної та спеціальної фізичної підготовки, методів проведення занять зі студентами, виконаних в третьюму

розділі, показав, що основною причиною зниження функціонального стану організму студентів є недолік базової підготовки, що включає бігові і швидкісно-силові вправи. На заняттях, що проводяться, основна увага приділялася освоєнню прийомів фізичної дії.

Тому при визначенні програми спеціальної фізичної підготовки студентів в експериментальних групах на відміну від контрольної були включені бігові вправи. Об'єм загальнорозвиваючих і силових вправ (у першій експериментальній групі) були декілька зменшені, але при цьому був збільшений об'єм допоміжних (напівспеціальних) вправ (ДФП). До даних видів вправ були включені спеціально-підготовчі вправи, що підводять, вправи на розвиток спеціальної сили (удари руками, ногами по мішку, згинання-розгинання рук в упорі лежачи на пальцях; тильній стороні долоні, на кулаках, з хлопком долонями, з відривом рук і ніг та ін.), вправи на розвиток швидкісно-силових можливостей (вистрибування з присіду з ударами, удари ногами по мішку в стрибку, підйом тулуба з положення лежачи з ударами руками та ін.). Окрім подібних вправ до допоміжних вправ були включені вправи рухово-координаційні і психомоторні спрямованості.

В цілому вправи ЗФП і ДФП визначали базову підготовленість студентів. Аналіз співвідношення видів спеціальної фізичної підготовки показує, що в контрольній групі більша кількість годин, особливо в першому семестрі, відводилася для освоєння прийомів рукопашного бою. Так, загальнофізичної підготовки припадало на частку 20% (6 з 30 годин), на ДФП – 13,3% (4 з 30 годин), а на СФП – 66,7% (20 з 30 годин). А в другому семестрі в даній групі вказані співвідношення склали: ЗФП - 35%; ДФП - 15%; СФП - 50%. За весь навчальний рік в контрольній групі на загальну фізичну підготовку було виділено 30 годин (42,9%), а на освоєння прийомів фізичної дії 40 годин (57,1%). У першій експериментальній групі навпаки, більша увага відводилася базовій підготовці – 60% (це 42 години з 70). При цьому основна увага була зосереджена на допоміжну фізичну підготовку (35,7% - 25 годин) тобто розвитку спеціальної сили, функціональної підготовленості, координаційних і психомоторних можливостей (табл.4).

Таблиця 4

Співвідношення видів фізичної підготовки студентів на I і II курсах навчання (КГ – n = 28; I ЕГ – n = 14; 2 ЕГ – n = 14)

студенти		Види фізичної підготовки			
курс	Види груп і об'єм годин	ЗФП	ДФП	БФП	СФП
		% / час	% / час	% / час	% / час
I курс	КГ – 70	28.6/20	14.3 / 10	42.9 /30	57.1 /40
	I ЕГ – 70	24.3/17	35.7 / 25	60 / 42	40 / 28
	II ЕГ – 140	27.1/38	34.3 / 48	61.4 / 86	38.6 / 54
II курс	КГ – 70	25.7/18	8.6 / 6	34.3 / 24	65.7 / 46
	I ЕГ – 70	22.8/16	25.7 /18	48.5 / 34	51.5 / 36
	II ЕГ – 140	20 / 28	30 / 42	50 / 70	50 / 70

На освоєння прийомів було відведено 40% тобто 28 з 70 годин. Приблизно таке ж співвідношення видів фізичної підготовки склали в другій експериментальній групі, а саме: на базову (ЗФП + ДФП) - 61,4% тобто 86 годин з 140; на освоєння прийомів рукопашного бою – 38,6% (54 з 140 годин) (табл. 3).

На другому році навчання в контрольній групі на загальнофізичну підготовку було відведено ще майже на 3% менше годин чим на першому курсі (25,7% проти 28,6%), а на допоміжну фізичну підготовку було виділено всього лише 8,6% (тобто 6 з 70 годин).

Даний вид підготовки в цій групі проводився з використанням спеціально-підготовчих вправ. Такий розподіл годин в навчальній програмі дозволяв відвести на освоєння прийомів фізичної дії 65,7% тобто 46 годин. Навчальна програма з таким розподілом матеріалу що засвоюється передбачала підвищення загальнофізичної і функціональної підготовленості на самостійних заняттях і тренуваннях у складі секційних груп зі своїми тренерами-викладачами.

У обох експериментальних групах на другому році експерименту також було заплановано зменшення об'єму базової підготовки (у першій - на 11,5%, в другій на 11,4%). Відповідно, на цю величину збільшився об'єм навантажень спеціальної підготовки і в першій експериментальній групі на освоєння і вдосконалення прийомів рукопашного бою відводилося 51,5% (36 годин), в другій - 50% (70 годин). Окрім цього, кожен студент з експериментальної групи отримував індивідуальне домашнє завдання з врахуванням низького рівня підготовленості. Таким чином, в спільній програмі фізичної підготовки, а в даному випадку в контрольній групі, на аудиторних заняттях (заняттях під керівництвом викладачів) планувалася і проводилася переважно спеціальна підготовка - навчання і вдосконалення прийомів фізичної дії. На заняттях в експериментальних групах, особливо на першому курсі увага була зосереджена на всебічну фізичну підготовку - на розвиток функціональної, силової, швидкісно-силової, координаційної і психомоторної підготовленості. Помітною особливістю, запропонованою в роботі системи, було і є широке впровадження принципів спортивної підготовки, особливо на другому році навчання (табл.4).

Відомо, що найбільш висока ефективність навчальних занять досягається на уроках комплексної спрямованості. Включення у зміст заняття різних розділів програми фізичної підготовки дозволяє одночасно розвивати рухові можливості і удосконалювати навик виконання прийомів рукопашного бою. Така форма організації занять через різносторонність впливу на організм фізичних навантажень, високих, підвищеної емоційності і щільності занять, найбільшою мірою характерна для навчально-тренувальних і тренувальних занять. На вказаних заняттях, щільність заняття коливалася від 70 до 82%. Аналіз показників даної таблиці 5 свідчить про те, що заняття по фізичній підготовці в експериментальних групах переважно носили навчально-тренувальний характер. Залежно від цільової спрямованості занять знаходилася зона інтенсивності виконання завдань (таб. 5). Так, заняття навчання прийомам фізичної дії проходили в аеробному режимі в зоні частоти пульсу від 130 до 150 ударів в хвилину. Найбільш інтенсивне навантаження в лактатно-анаеробній зоні (частота пульсу вище 175 ударів в хвилину) досягалася на спеціалізованих комплексних заняттях, коли техніка прийомів джиуджитсу та рукопашного бою удосконалювалася в тяжких умовах (обмеженого простору, після інтенсивних швидкісно-силових, швидких бігових навантажень, в спарингах), див. таблицю 5.

**Особливості співвідношення занять по їх спрямованості
(КГ – n = 28; 1 ЕГ – n = 14; 2 ЕГ – n = 14)**

Курс	Види груп	Об'єм години	Навчальні		Навчально-тренувальні	
			години	%	години	%
I	КГ	70	32	45,7	38	54,3
	I ЕГ	70	16	22,8	54	77,2
	II ЕГ	140	20	14,3	120	85,7
II	КГ	70	22	31,4	48	68,6
	I ЕГ	70	12	17,1	58	82,9
	II ЕГ	140	14	10	126	90

Формувальний етап педагогічного експерименту свідчить про те, що рівень сформованості професійної готовності експериментальної групи вище за рівня сформованості професійної готовності контрольної групи.

Таким чином, за рахунок засобів спеціальної фізичної підготовки нам вдалося з майбутнього вчителя фізичного виховання та спорту забезпечити підготовку майбутнього ефективного охоронця.

ВИСНОВКИ

1. Теоретичний аналіз наукової літератури, методичних матеріалів підтвердив наше припущення, що в Україні відсутня система підготовки фахівців недержавних охоронних структур з вищою освітою. Вітчизняний та зарубіжний досвід підготовки працівників недержавних охоронних фірм свідчить, що велика кількість постраждалих охоронців, до 60% випадків некваліфікованої дії при фізичному контакті з правопорушниками, свідчать про необхідність вдосконалення системи спеціальної фізичної підготовки майбутніх фахівців з охоронної справи.

2. Ефективність процесу формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи до діяльності в екстремальних ситуаціях досягається за умов урахування сутності та структури самої діяльності, де *мотиваційний* компонент передбачає формування позитивної мотивації щодо роботи в охоронній діяльності, *оцінюючо-ціннісний* компонент передбачає наявність отриманої цілісної професійно спрямованої системи теоретичних знань, спеціальних умінь та практичних навичок з охоронної діяльності, *емоційно-вольовий* компонент формування творчих, самостійних умінь і навичок студентів професійно здійснювати охоронну діяльність, як фахівця з охоронної справи, *фізичний компонент* відображає фізичну підготовленість здійснювати охоронну діяльність.

3. На основі вивчення екстремальних ситуацій, які завжди присутні при виконанні обов'язків в охоронній справі, нами визначені критерії, показники та рівні сформованості професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи, які моделювалися у процесі спеціальної фізичної підготовки. До критеріїв відносяться: сила, витривалість, швидкість, гнучкість, спритність (фізичний компонент); свідоме ставлення і орієнтація на активне оволодіння руховими навичками охоронної справи як тепер так і в перспективі (емоційно-вольовий); наполегливість в опануванні уміннями і навичками охоронної справи (мотиваційний); ініціативність у дотриманні вимог охоронної справи на практиці

(оціночно-ціннісний). До показників сформованості професійної готовності відносяться: рівень фізичного стану студентів, регулярність діяльності, спрямованої на його реалізацію, заняття фізкультурно-оздоровчою діяльністю в позанавчальний час (фізичний); ставлення до ОС, свідоме ставлення до занять фізичною культурою, ступінь прояву основних обов'язків ОС в основних видах життєдіяльності студентів (емоційно-вольовий); мотивація й інтерес до конкретного оволодіння ОС, спрямованість та задоволеність організацією ОС, ступінь готовності до дотримання режиму роботи в ОС (мотиваційний); наявність системи знань і практичних вмінь по ОС (оціночно-ціннісний).

Нами виділені чотири рівня сформованості професійної готовності: високий, середній, низький, дуже низький

4. Нами обґрунтована і апробована структурна модель формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки, яка дозволила покращити загальний рівень професійної готовності до роботи в підприємствах які займаються охоронною діяльністю на $16 \pm 2\%$.

Структурна модель являє собою комплексну систему взаємопов'язаних елементів (змісту, форм, методів), що при створенні організаційно-педагогічних умов забезпечують досягнення головної мети процесу професійної підготовки відповідно до соціального замовлення, а саме: формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки.

5. Розроблений навчально-методичний комплекс зі спеціальності охоронна справа за ОКР бакалавр пройшов практичну перевірку підготовки фахівців даного напрямку в НПУ імені М.П. Драгоманова.

6. Подальший напрямок досліджень на заняттях спеціальної фізичної підготовки буде проводитися з застосуванням індивідуалізованого підходу до моделювання взаємодії з правопорушником, який володіє холодною та вогнепальною зброєю. Це дасть можливість значно підвищити їх ефективність щодо формування загального рівня професійної готовності та окремих психологічних компонентів, і дозволить рекомендувати її широкое впровадження до навчального процесу у вищих навчальних закладах МОНМС України.

Таким чином, в концепцію подальших досліджень увійдуть напрацювання екстремальних ситуацій з застосуванням заходів фізичного впливу і спеціальних засобів. З вибором упередження та випередження при фізичному контакті з правопорушником у процесі здійснення недержавної охоронної діяльності у випадках і в порядку передбачених Законом України.

Основний зміст дисертації відображено в публікаціях:

Статті в наукових фахових виданнях

1. Болотов О.О. Готовність студентів міністерства освіти та науки України у процесі фізичної підготовки як педагогічна проблема / О.О. Болотов, Г.М. Арзютов. - Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту// зб. наук. праць за редакцією проф. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХП), 2007. -№7. - С. 6-12

2. Болотов О.О. Категорія готовності та її значення до професійних дій в екстремальних ситуаціях / О.О. Болотов - Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. Наукових праць/ За ред. Г.М. Арзютова. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. - Випуск 3. с.134-140.

3. Болотов О.О. Психофізіологічні особливості професійної діяльності студентів та спрямованість їх спеціальної фізичної підготовки /О.О. Болотов. - Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 64. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання і спорт: Збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2009.- № 64. – с. 247-250

4. Болотов О.О. Принципи індивідуалізації спеціальної фізичної підготовки майбутніх співробітників спецпідрозділів охорони /О.О. Болотов. - Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 54. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання і спорт: Збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2008.- № 54. – с. 65-70.

5. Болотов О.О. Психофизиологические особенности профессиональной деятельности студентов специализации “охранная деятельность” и направленность специальной физической подготовки /О.О. Болотов. - Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції “Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти”, 14-15 жовтня 2008 м. К-Подільський.

6. Болотов О.О. Відбір принципів фізичної підготовки при навчанні фахівців охоронних структур /О.О. Болотов. - Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. - Випуск 14 : збірник наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. - К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. - С.34-38.

7. Болотов О.О. Структура готовності студентів спеціалізації охоронна справа до фахової діяльності /О.О. Болотов. - Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. Наукових праць/ За ред. Г.М. Арзютова. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. - Випуск 10. с.79-82.

8. Болотов О.О. Психофизиологические особенности профессиональной деятельности студентов специализации “охранная деятельность” и направленность специальной физической подготовки /О.О. Болотов. - Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції “Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти”, 14-15 жовтня 2008 м. К-Подільськ, с. 21-25.

9. Болотов О.О. Відбір принципів фізичної підготовки при навчанні фахівців охоронних структур / О.О. Болотов. - Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. - Випуск 14 : збірник наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. - К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. - С.34-38

10. Болотов О.О. Спеціальна фізична підготовка студентів МОНМС – основа професіоналізму майбутніх фахівців охорони /О.О. Болотов. - Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. Наукових праць / За ред. Г.М. Арзютова.-К.:НПУ імені Драгоманова, 2011.- Випуск 14.с. 11-13.

АНОТАЦІЇ

Болотов О.О. “Формування професійної готовності майбутніх фахівців з охоронної справи у процесі спеціальної фізичної підготовки”

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 - Теорія і методика професійної освіти - Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ, 2011.

Дисертація присвячена проблемі формування готовності студентів інституту фізичного виховання та спорту до роботи в охоронних структурах. Розроблено структурну модель формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до роботи в охоронних структурах.

Визначено зміст, форми і методи формування готовності фахівців фізичного виховання та спорту до роботи в охоронних структурах.

Розроблено критерії і рівні готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до роботи в охоронних структурах.

Ключові слова: формування, готовність, майбутні фахівці з охоронної справи.

Болотов О.О. “Формирование профессиональной готовности будущих специалистов охранной деятельности в процессе специальной физической подготовки”.

Дисертація на получение научной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 - теория и методика профессионального образования — Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, 2011.

Дисертація посвящена проблеме формирования готовности будущих специалистов физического воспитания и спорта к работе в органах охраны.

В процессе исследования определены структурные компоненты готовности студентов к работе в органах охраны: мотивационный компонент предусматривает формирование позитивной мотивации относительно работы в охранительных структурах; оценочно-ценностный компонент предусматривает наличие полученной целостной профессионально направленной системы теоретических знаний, специальных умений и практических навыков из охранной деятельности; эмоционально-волевой компонент формирует творческие, самостоятельные умения и навыки студентов профессионально осуществлять охранную деятельность, как специалиста охранной структуры, физический компонент отражает физическую подготовленность осуществлять охранную деятельность.

Определены содержание, формы и методы формирования готовности специалистов физического воспитания и спорта высших учебных заведений к работе в органах охраны.

Разработаны критерии и уровни готовности будущих специалистов физического воспитания и спорта высших учебных заведений к работе в органах охраны.

Разработана и теоретически обоснована структурная модель формирования профессиональной готовности будущих специалистов по охранному делу в процессе специальной физической подготовки, которая позволила улучшить общий уровень профессиональной готовности к работе в органах охраны на $(16 \pm 2) \%$.

Структурная модель является собой комплексную систему взаимосвязанных элементов (содержания, форм, методов), что при создании организационно-педагогических условий обеспечивают достижение главной цели процесса профессиональной подготовки в соответствии с социальным заказом, а именно: формирование профессиональной готовности будущих специалистов по охранному делу в процессе специальной физической подготовки.

Определены организационно-педагогические условия (активизация учебно-познавательной деятельности студентов, которая предопределяет развитие их мотивации к обучению; направленность на развитие творческого, продуктивного мышления и навыков его практического применения; проблемный и творческий характер заданий по охранной деятельности, которые требуют самостоятельного мышления и умения делать выводы) формирования у будущих специалистов физического воспитания и спорта готовности к профессиональному выполнению охранной деятельности.

Дальнейшее развитие получили теоретические подходы к организации процесса профессиональной подготовки будущих специалистов физического воспитания и спорта к работе в органах охраны.

Ключевые слова: формирование, готовность, будущие специалисты по охранному делу.

Bolotov O.O. "Forming of professional readiness of future specialists from protective business in the process of the special physical preparation"

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of pedagogical sciences after specialty 13.00.04 - the theory and method of trade education – National Dragomanov pedagogical university, Kiev, 2011.

Dissertation is devoted the problem of forming of readiness of future specialists of physical education and sport to work in protective structures. The structural model of forming of readiness of future specialists of physical education and sport is developed in higher educational establishments to work in protective structures.

Maintenance, forms and methods of forming of readiness of specialists of physical education and sport, is certain, to work in protective structures.

Criteria and levels of readiness of future specialists of physical education and sport are developed to work in protective structures.

Key words: forming, readiness, future specialists of guard business.

Підписано до друку 01.09.2011 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Наклад 100 прим. Зам. № 515
Віддруковано з оригіналів

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26

НБ НПУ

100161633

